

L'atur dels majors de 45 anys com una qüestió de salut pública

Lucía Artazcoz

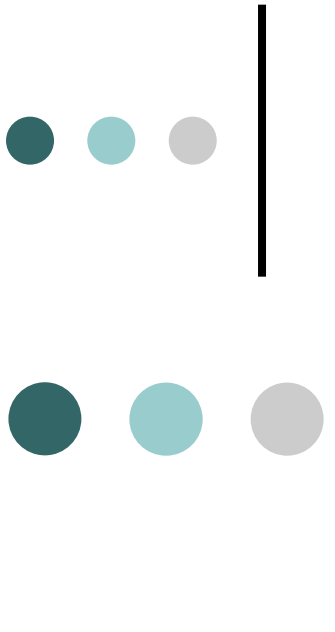
Barcelona, 19 de març de 2015

A: Com combatre l'atur dels majors de 45 anys?
Reflexions per a un debat necessari

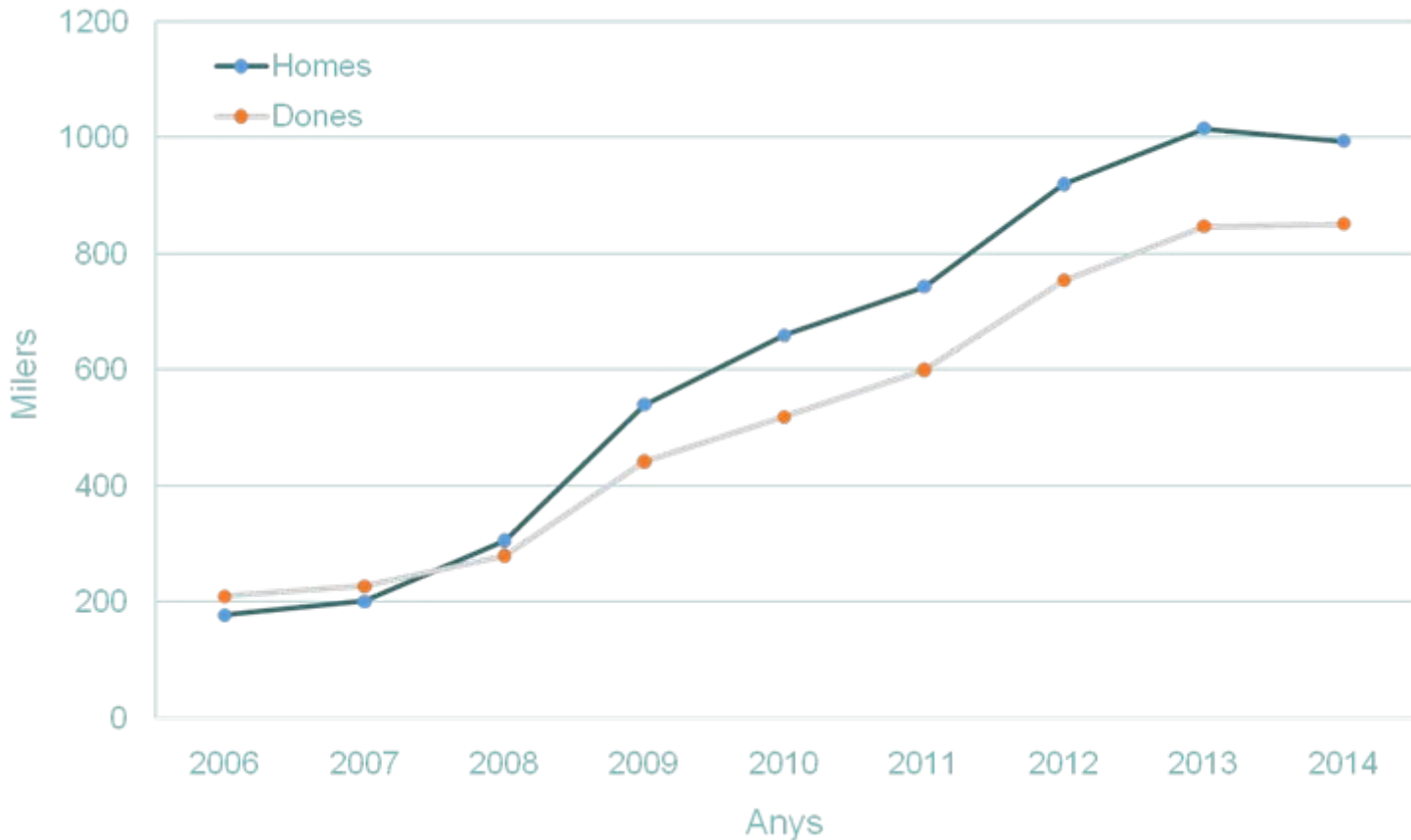
Guió de la presentació

- Claus que converteixen l'atur dels majors de 45 anys en un problema sobre el qual cal intervenir específicament
 - Magnitud de l'atur i característiques sociodemogràfiques
- Evidència sobre els mecanismes de l'impacte de l'atur sobre la salut
 - Factors que augmenten la vulnerabilitat entre els majors de 45 anys
- Proposta d'intervencions per abordar els problemes de salut mental relacionats amb l'atur en els majors de 45 anys

L'atur en persones grans
es dispara amb la crisi

Nombre de persones aturades de 45 anys o més a Espanya

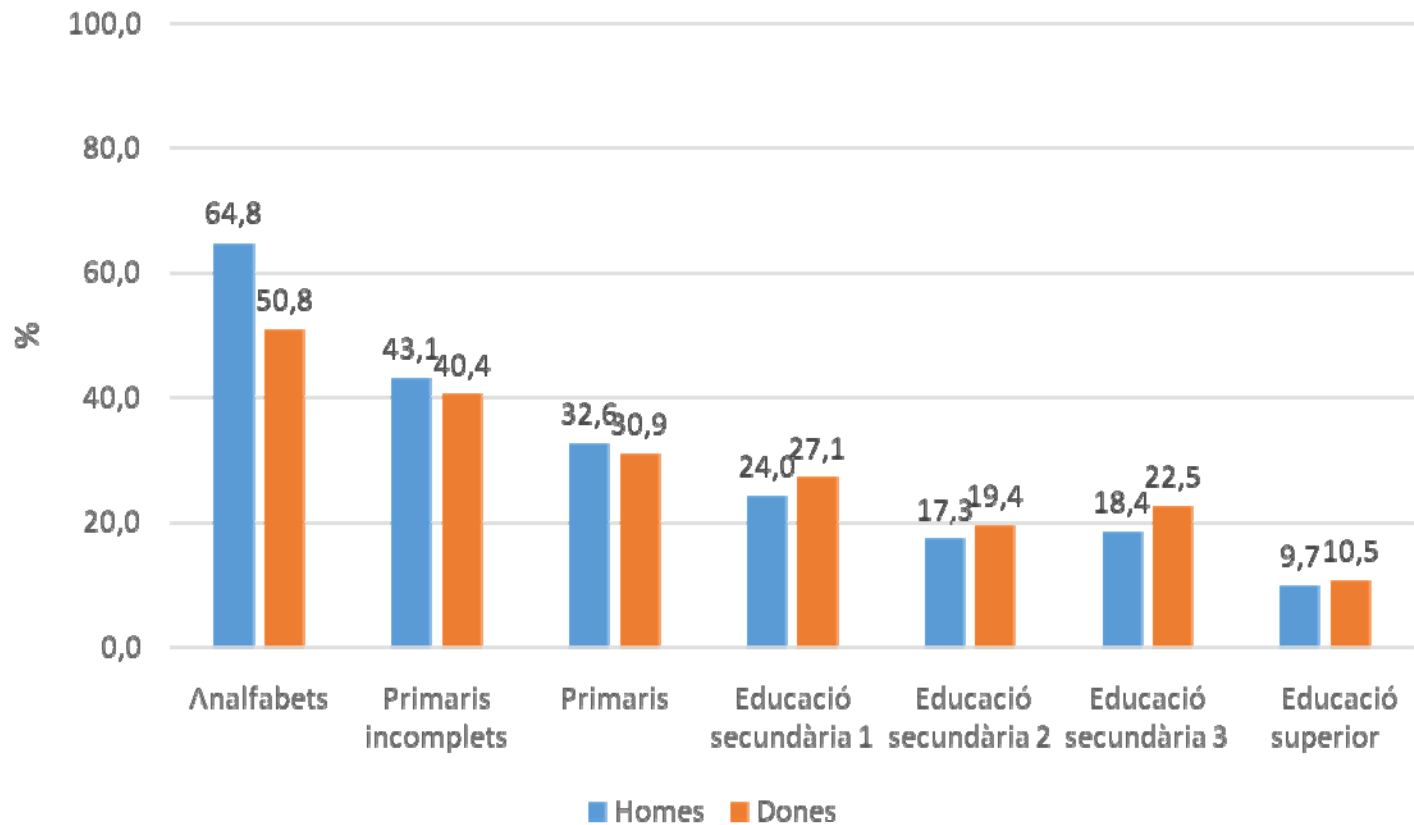
Font: Institut Nacional d'Estadística, elaboració pròpia

Taxa d'atur entre persones de 45 anys o més a Espanya

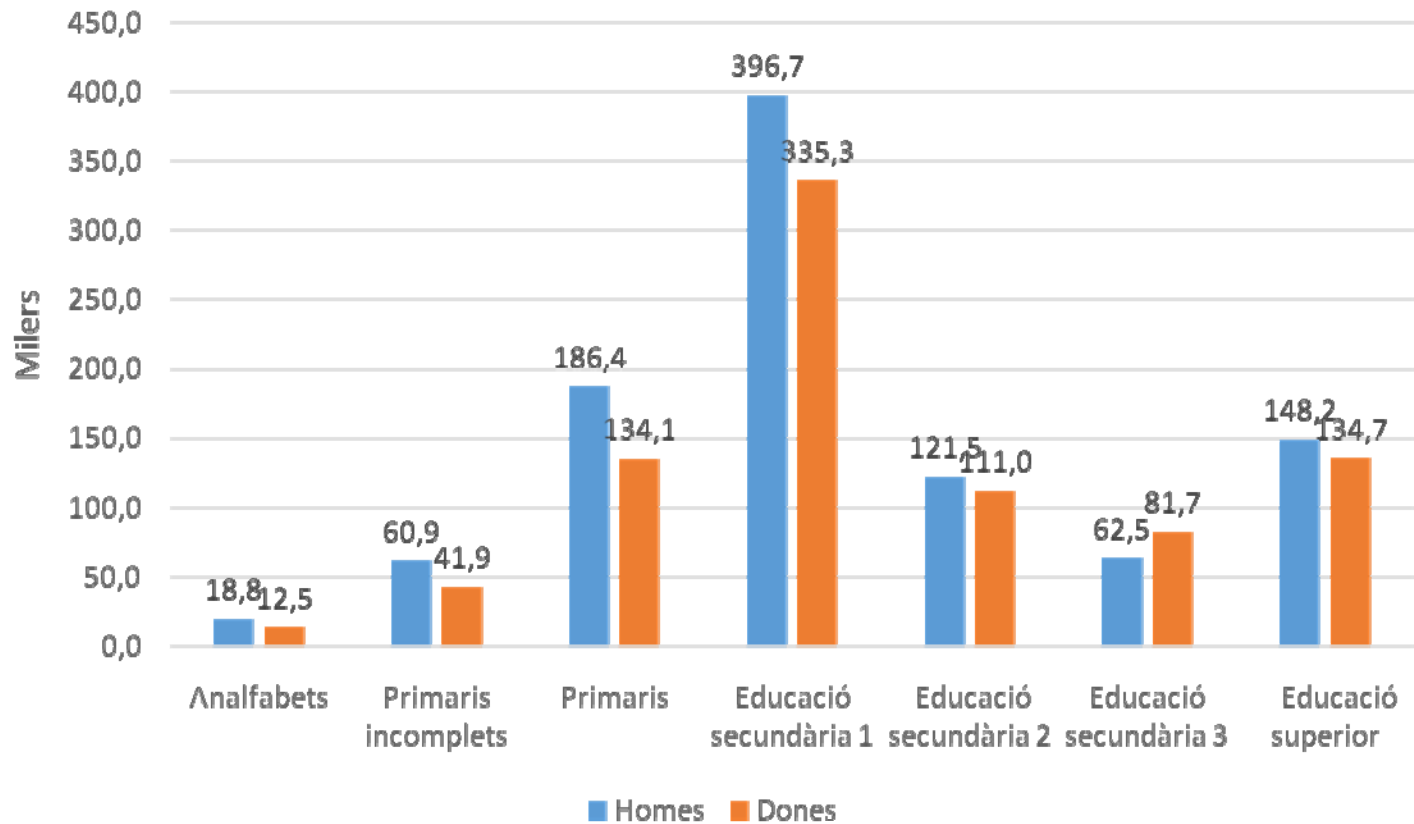
Font: Institut Nacional d'Estadística, elaboració pròpia

Taxa d'atur entre les persones de 45 anys o més a Espanya segons nivell d'estudis

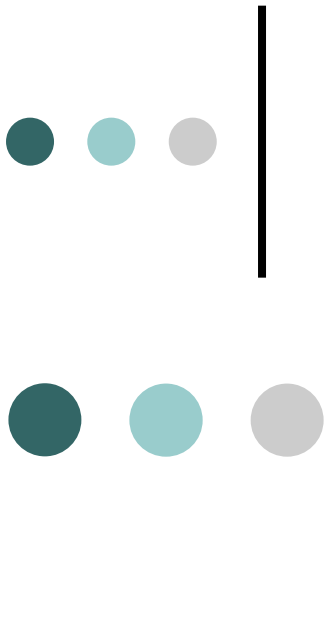

Font: Institut Nacional d'Estadística, 2014. Elaboració pròpia

Nombre de persones aturades de 45 anys o més a Espanya segons nivell d'estudis

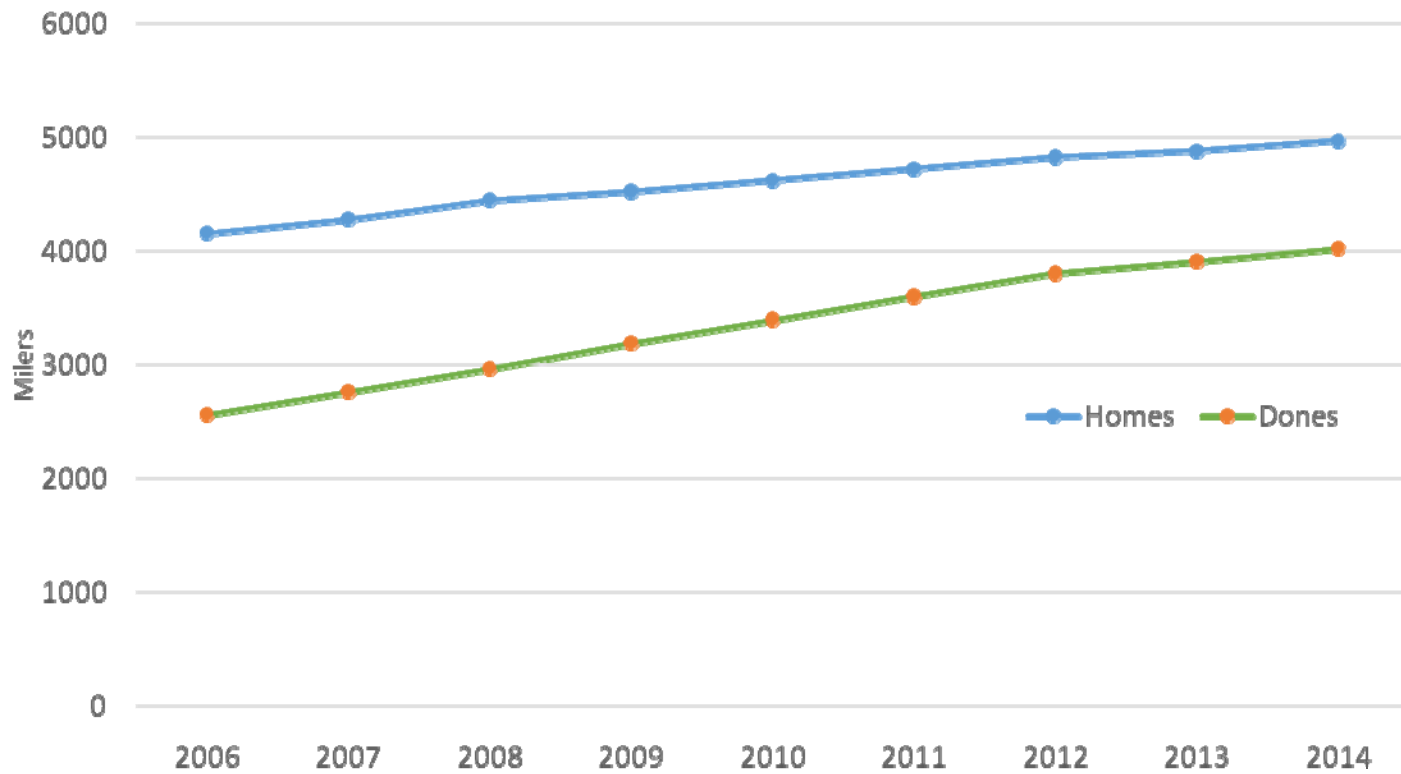

Font: Institut Nacional d'Estadística, 2014. Elaboració pròpia

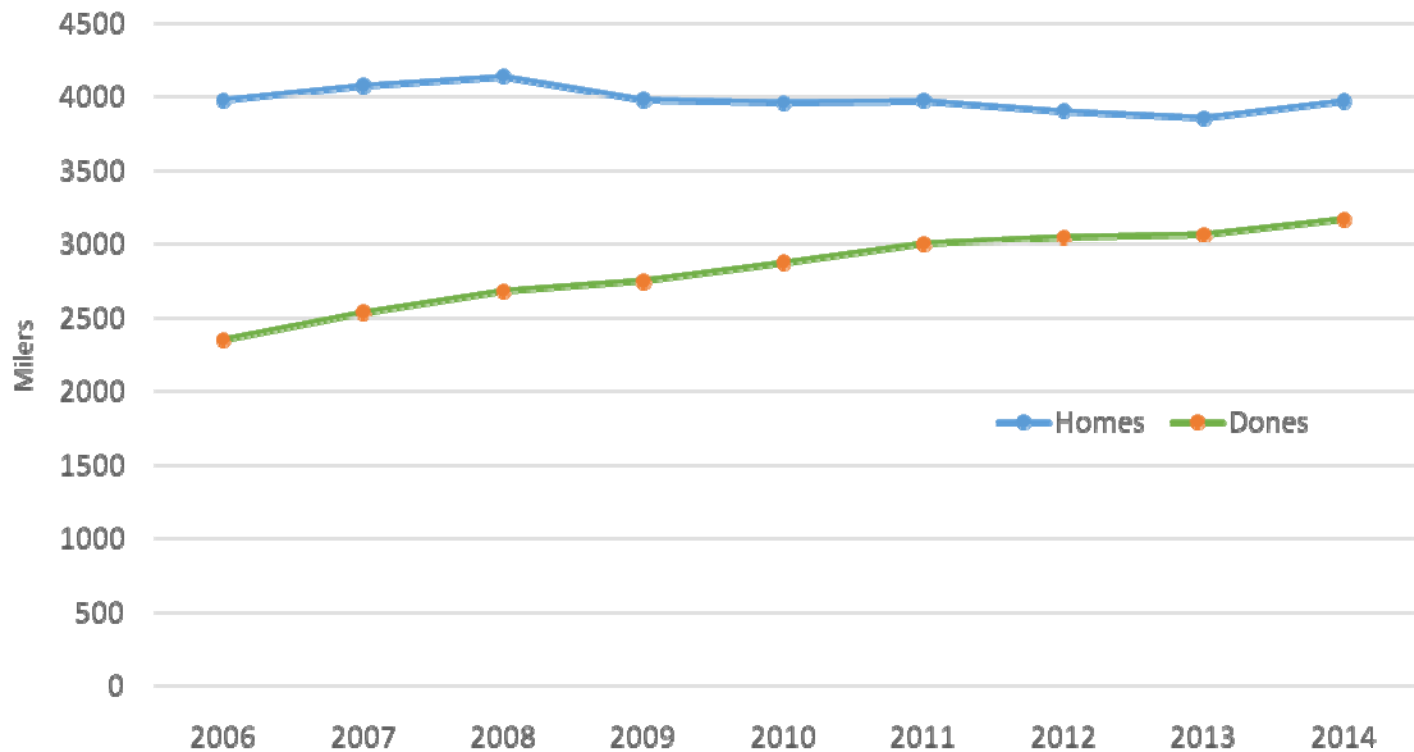
Creix la població activa i
l'ocupada de 45 anys o més

Evolució de la població activa de 45 anys i més a Espanya

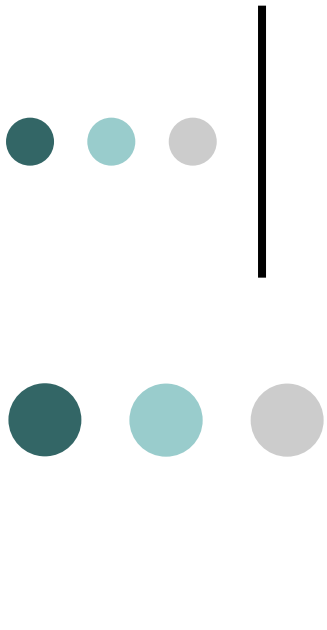

Font: Institut Nacional d'Estadística, elaboració pròpia

Evolució de la població ocupada de 45 anys i més a Espanya

Font: Institut Nacional d'Estadística, elaboració pròpia

Total d'aturats al final de 2014: 5,610
milions

Quasi 2 milions amb 45 anys o més

Font: Institut Nacional d'Estadística

Impacte de l'atur sobre la salut

The Health Effects of Economic Decline

Ralph Catalano,¹ Sidra Goldman-Mellor,¹
Katherine Saxton,¹ Claire Margerison-Zilko,¹
Meenakshi Subbaraman,¹ Kaja LeWinn,²
and Elizabeth Anderson¹

Annu. Rev. Public Health 2011. 32:431–50

Impacte de l'atur sobre la salut (I)

- Salut mental:
 - Increment dels trastorns ansiós-depressius
- Consum de substàncies addictives
 - Augment del consum d'alcohol (resultats diferents segons països)
- Conductes violentes
 - Augment de les conductes violentes entre les persones aturades
 - Reducció entre les persones empleades per por a perdre la feina

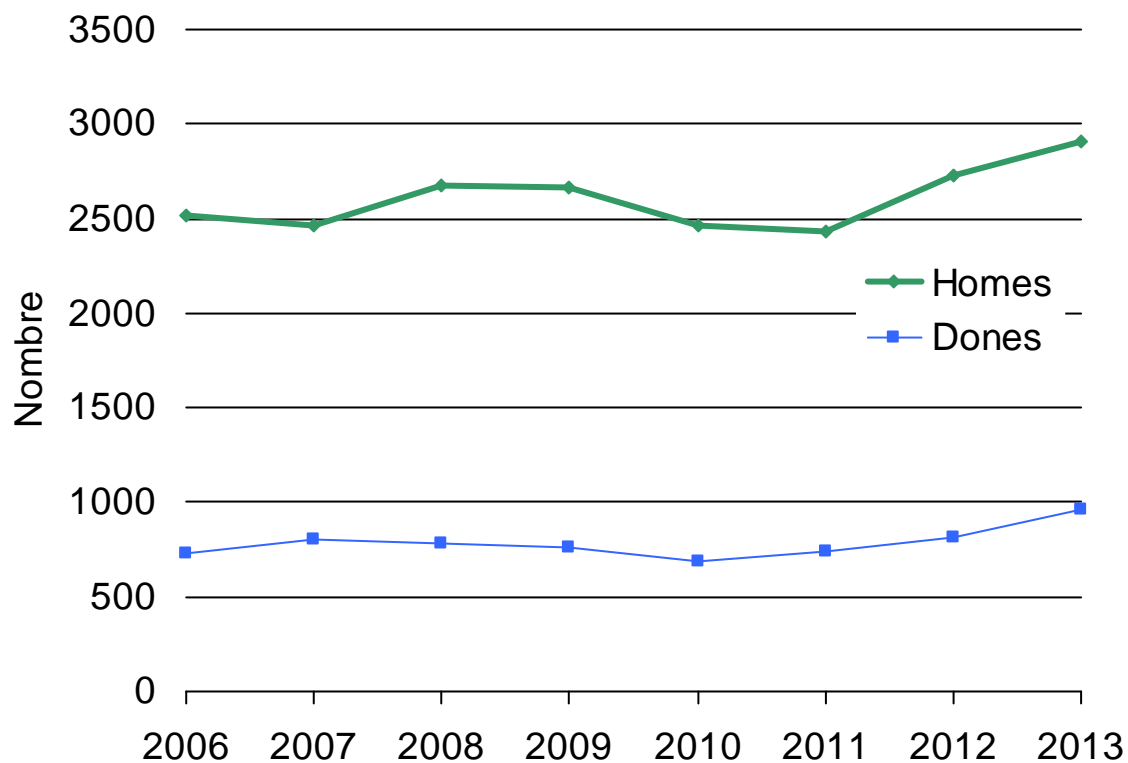

Impacte de l'atur sobre la salut (II)

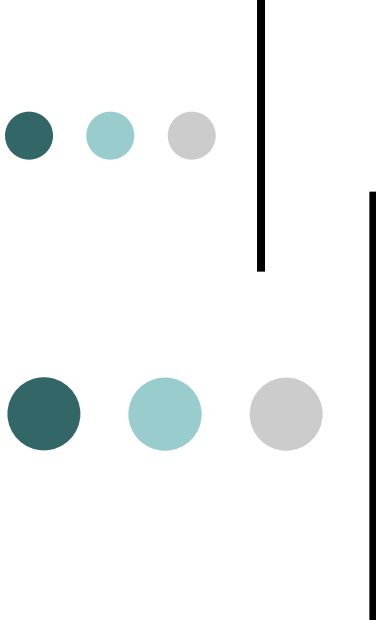
- Malalties cardiovasculars
 - Diferències segons països
- Suïcidi
 - Augment del risc de suïcidi
- Mortalitat general
 - Augment del risc de mortalitat prematura

Nombre de suïcidis a Espanya

Font: Institut Nacional d'Estadística, elaboració pròpia

Factors associats al risc de mala salut mental entre les persones aturades

Unemployment and Mental Health: Understanding the Interactions Among Gender, Family Roles, and Social Class

| Lucía Artazcoz, MPH, Joan Benach, PhD, Carme Borrell, PhD, and Immaculada Cortès, MPH

(Am J Public Health. 2004;94:82–88)

Atur i mal estat de salut mental: Mecanismes

- Problemes econòmics
- Pèrdua de beneficis no econòmics:
 - Estatus
 - Estructura temporal del dia
 - Motivació per viure cada dia
 - Autoestima
 - Activitat física i mental
 - Contactes interpersonals
 - Oportunitats per prendre decisions...

Atur i salut: Punts clau

- Prestacions econòmiques d'atur
- Dificultats econòmiques en la família
 - Paper de persona sustentadora econòmica principal de la llar
- Empleabilitat
 - Risc de mal estat de salut augmenta als països amb taxes d'atur més altes

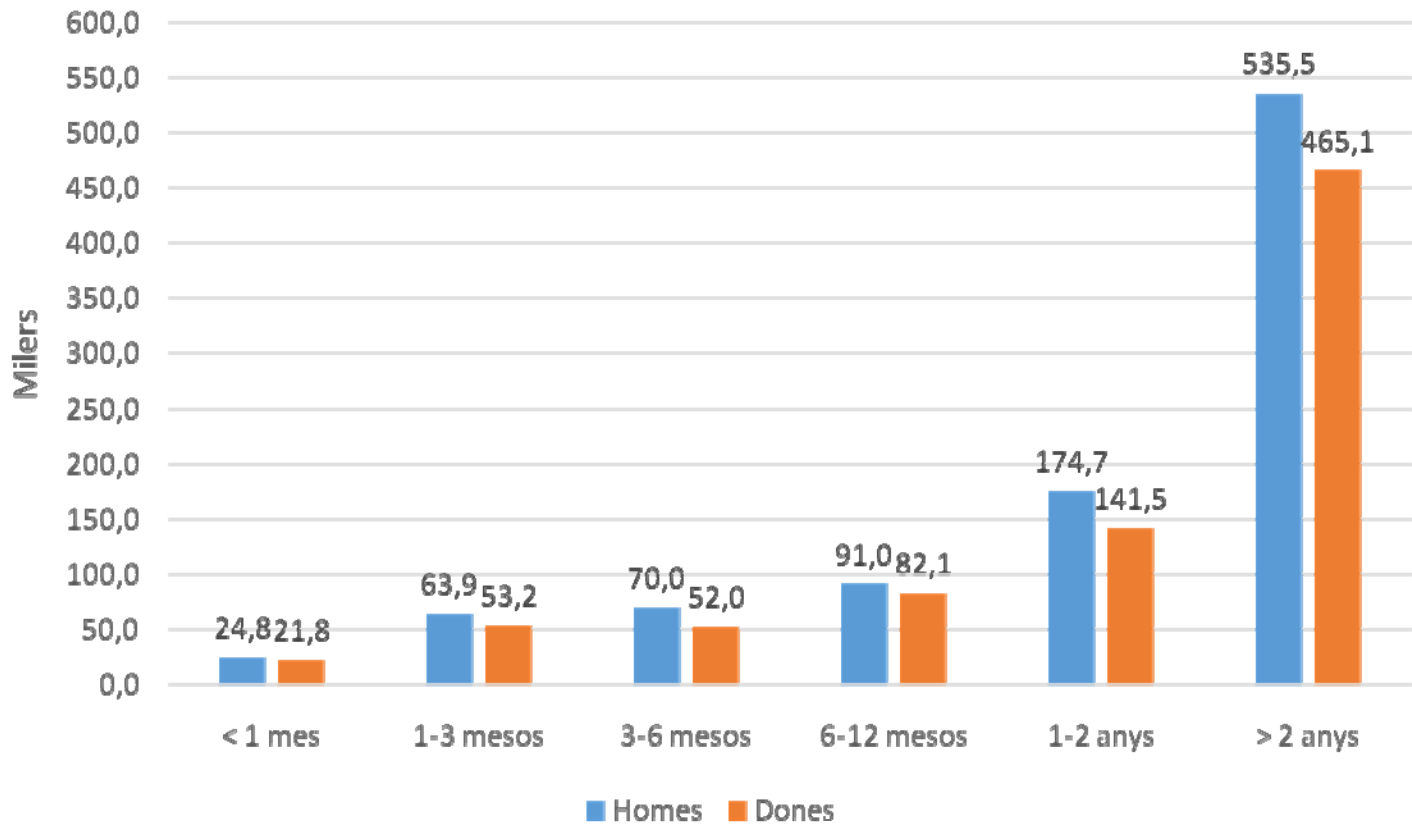
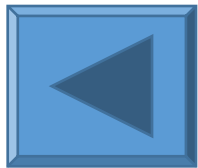

Atur i salut: aspectes específics dels majors de 45 anys

Vulnerabilitat econòmica

- Taxes d'atur més baixes que entre els més joves
- Més freqüent l'atur de llarga durada ▶
- Més dificultats per trobar nova ocupació ▶
- Més responsabilitats familiars
- Més dificultats econòmiques en les famílies
 - Hipoteques
 - Desnonaments ▶
 - Préstecs als familiars, els amics

Nombre de persones aturades de 45 anys o més a Espanya segons durada

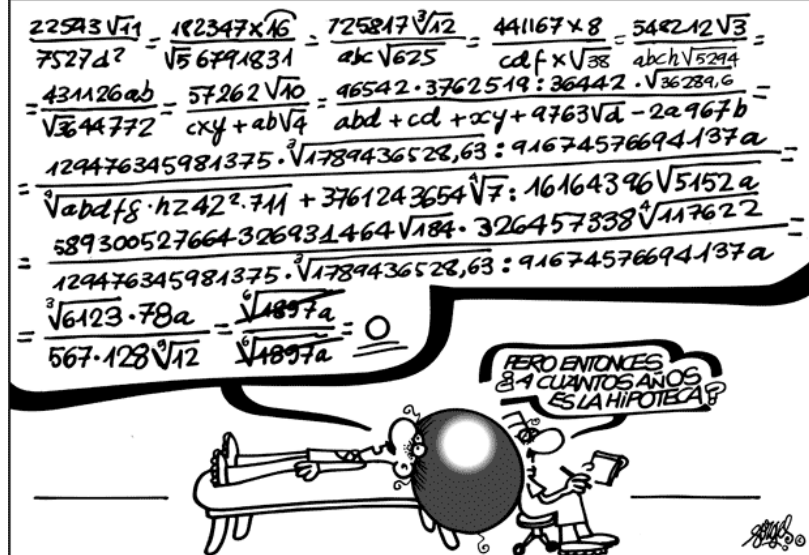
Font: Institut Nacional d'Estadística, 2014. Elaboració pròpia

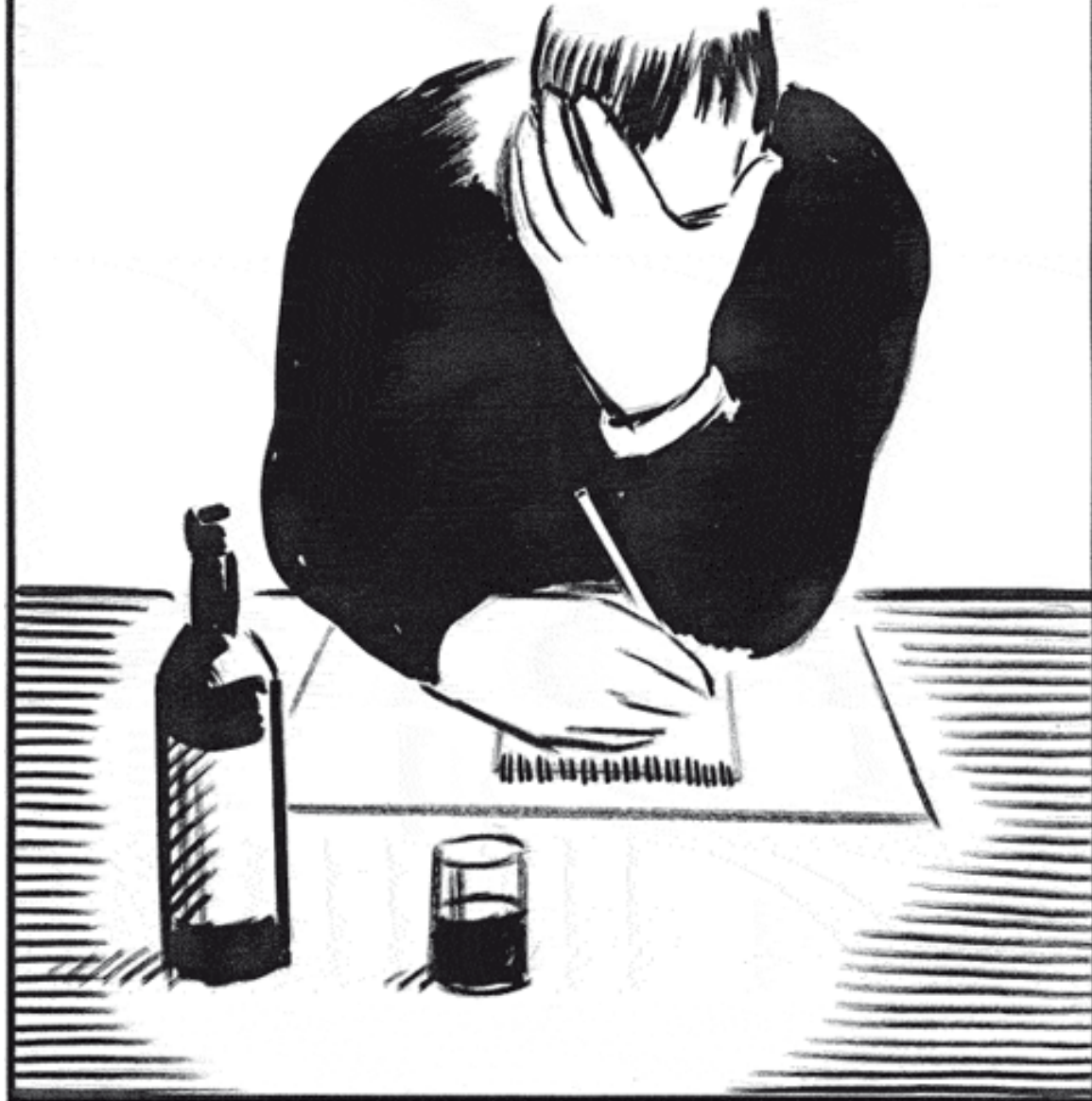
Dificultats per trobar nova ocupació

-
- Preferència per persones més joves
 - Discriminació per raó d'edat?
 - Més dificultats entre les persones amb salaris més alts en el passat
 - Menys implicació?
 - Més insatisfacció laboral en llocs per sota de la pròpia qualificació?
 - Habilitats insuficients
 - Noves tecnologies
 - Curt futur laboral
 - Problemes psicològics derivats del llarg temps d'atur

Les hipoteques

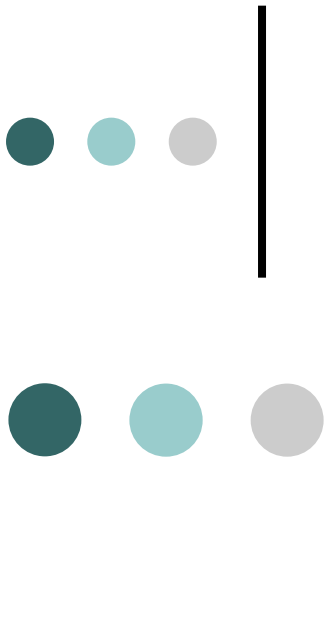

CUANDO DESPERTÓ DEL SUEÑO INMOBILIARIO, LA
HIPOTECA SEGUÍA AHÍ...

La vulnerabilitat econòmica

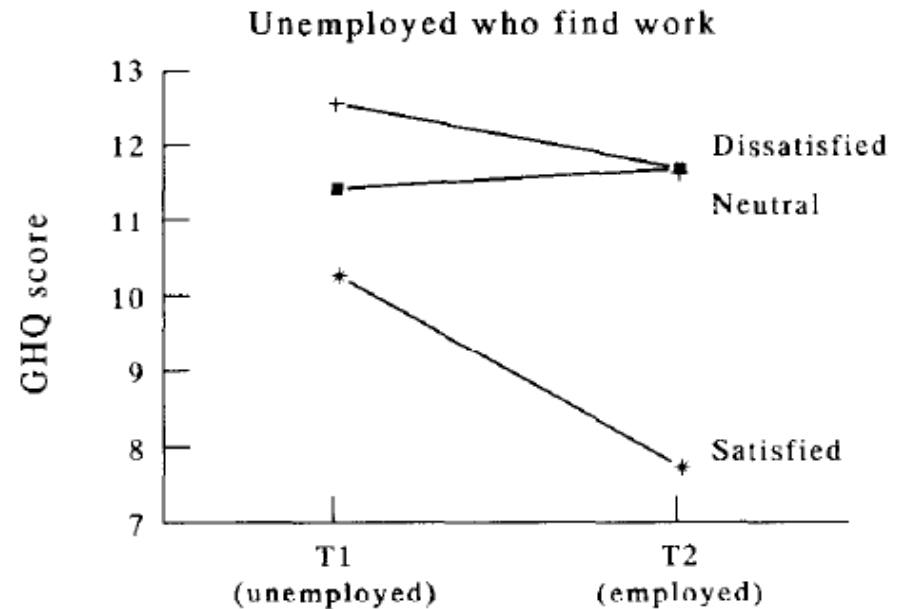
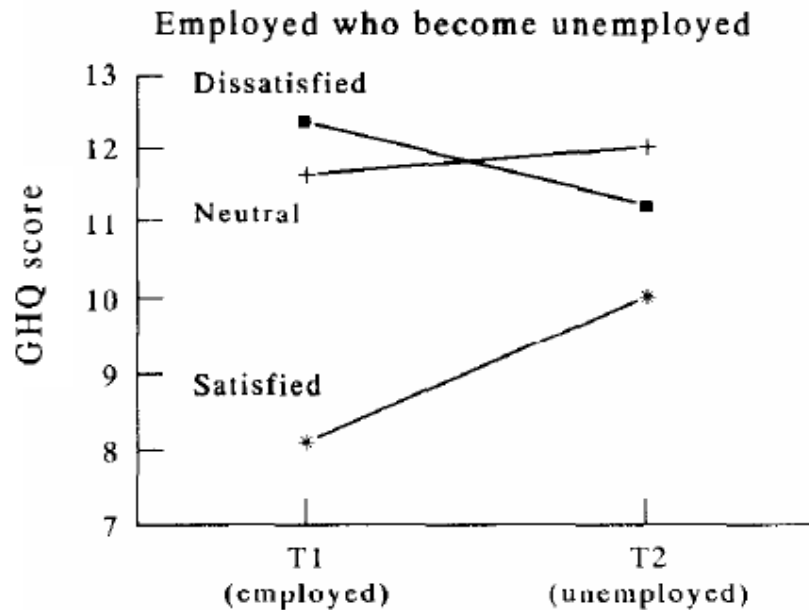

La importància de la qualitat del treball

Trends
in job quality
in Europe

Els beneficis del treball depenen de la seva qualitat

HEALTH CONSEQUENCES OF EMPLOYMENT AND
UNEMPLOYMENT: LONGITUDINAL EVIDENCE FOR
YOUNG MEN AND WOMEN*

BRIAN GRAETZ

Qualitat de l'ocupació

- Salari per hora
- Perspectives
 - Estabilitat laboral
 - Perspectives d'avenç en la carrera professional
- Qualitat intrínseca del treball
 - Control sobre el treball (autonomia i habilitats)
 - Suport social
 - Intensitat del treball
 - Entorn físic
- Qualitat del temps de treball

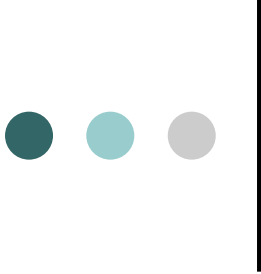
LA VANGUARDIA .cat

FUNDADA EL 1881 PER DON CARLOS I DON BARTOLOMÉ GODÓ

La cara més cruel de l'exploració laboral

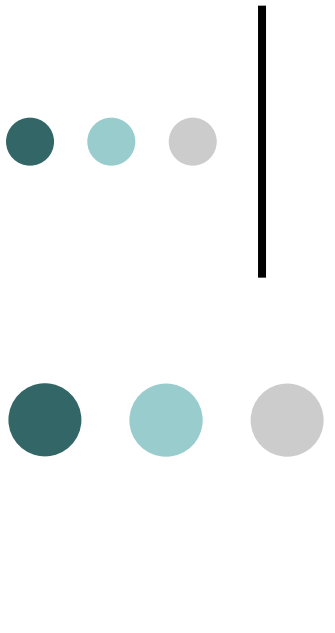
Els nous ESCLAUS

Augmenten els anuncis que ofereixen ocupació a canvi d'un plat de menjar i un sostre sense dret a cap sou

Atur de llarga durada: altres impactes sobre la qualitat de vida

- Pèrdua d'habilitats
- Pèrdua de contactes
- Reducció dels ingressos familiars
 - Dificultats per arribar a final de mes
 - Pèrdua de l'habitatge
 - Diners prestats a persones amigues i familiars
- Tornada a la convivència amb els pares
- Impacte sobre la salut de les famílies

L'impacte de l'atur en la salut de les famílies

The mental health risks of economic crisis in Spain: evidence from primary care centres, 2006 and 2010

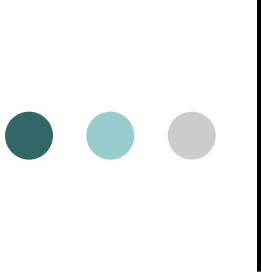
Margalida Gili^{1,2}, Miquel Roca^{1,2}, Sanjay Basu^{3,4,5}, Martin McKee⁵, David Stuckler^{5,6}

Background: Nearly all European countries have been affected by the economic crisis that began in 2007, but the consequences have been among the worst in Spain. We investigated the associations of the recession on the frequency of mood, anxiety, somatoform, alcohol-related and eating disorders among those visiting Spanish primary care settings. **Methods:** Primary care physicians selected randomized samples of patients attending primary care centres representing Spain's consulting populations. A total of 7940 patients in 2006–07 and 5876 in 2010–11 were administered the Primary Care Evaluation of Mental Disorders (PRIME-MD) instrument to diagnose mental disorders. Multivariate logistic regression models were used to quantify overall changes in the frequency of mental disorders, adjusting for potential socio-demographic differences in consulting populations unrelated to economic factors. **Results:** Compared with the pre-crisis period of 2006, the 2010 survey revealed substantial and significant increases in the proportion of patients with mood (19.4% in major depression), anxiety (8.4% in generalized anxiety disorder), somatoform (7.3%) and alcohol-related disorders (4.6% in alcohol dependence), all significant at $P < 0.001$, but not in eating disorders (0.15%, $P = 0.172$). Independent of observed risks of unemployment [odds ratio (OR) = 1.72, $P < 0.001$], we observed a significantly elevated risk of major depression associated with mortgage repayment difficulties (OR = 2.12, $P < 0.001$) and evictions (OR = 2.95, $P < 0.001$). About one-third of the overall risk in the consulting population's attendance with mental health disorders could be attributed to the combined risks of household unemployment and mortgage payment difficulties. **Conclusion:** Recession has significantly increased the frequency of mental health disorders and alcohol abuse among primary care attendees in Spain, particularly among families experiencing unemployment and mortgage payment difficulties.

● Combining employment and family in Europe: the role of family policies in health

Lucía Artazcoz^{1,2,3,4}, Imma Cortès^{1,2,4}, Vanessa Puig-Barrachina^{3,5}, Fernando G. Benavides^{2,3}, Vicenta Escribà-Agüir^{2,6,7}, Carme Borrell^{1,2,3,4}

- Països amb models de família tradicional:
 - **Llargues jornades de treball i exigències familiars** associades amb estat de salut en ambdós sexes, tot i que aquestes associacions són més fortes i més consistents **entre dones**;
 - **Homes del Sud d'Europa**: Pitjor estat de salut entre els que viuen amb persones grans

Early Child Development: *A Powerful Equalizer*

Final Report

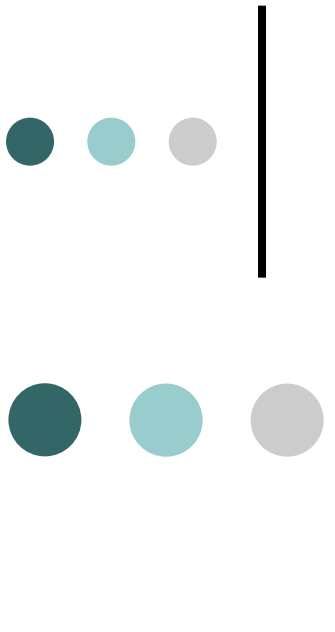
Lori G. Irwin
Arjumand Siddiqi
Clyde Hertzman

Final Report

for the World Health Organization's
Commission on the Social Determinants of Health

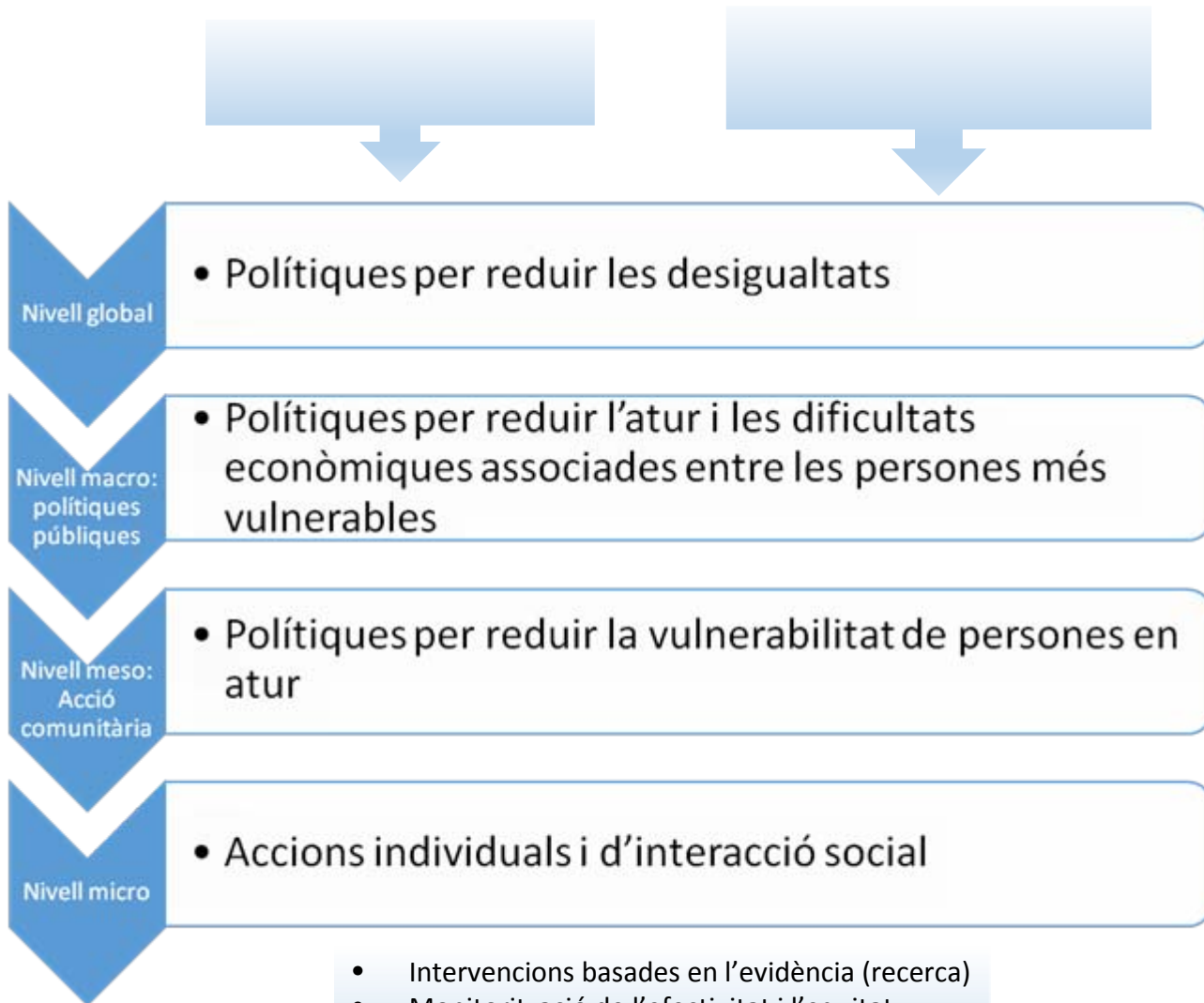
June 2007

- L'exposició durant la infància a **situacions de privació i de desigualtats socials** s'associa a pitjors resultats en salut a curt, mitjà i llarg termini. A més, **com més precoç és l'exposició, més irreversibles i definitius són els efectes negatius**

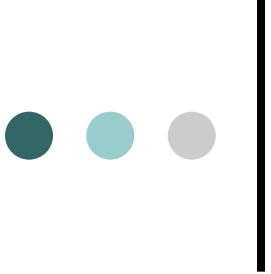

Propostes d'intervenció

Nivells d'intervenció

- Intervencions basades en l'evidència (recerca)
- Monitorització de l'efectivitat i l'equitat
- Avaluació
 - Indicadors de qualitat de l'ocupació
 - Indicadors de salut

Indicadors de salut per a l'avaluació

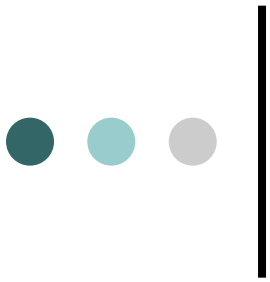
- Estat de salut general
- Malestar psicològic
- Auto-estima
- Optimisme
- Auto-eficàcia
- Desesperació

Nivell individual: Teràpia cognitiu-conductual

- Punt de partida:
 - Modificacions dels pensaments negatius relacionats amb problemes d'adaptació ajuden a modificar les emocions i les conductes
 - Objectiu:
 - Substituir pensaments negatius com la **sobregeneralització, la magnificació dels problemes, la minimització dels pensaments positius i el catastrofisme** per pensaments més realistes i eficaços
 - Resultats: Reducció del patiment emocional i del sentiment de derrota
- Evidència de bons resultats
- Necessitat d'avaluar resultats en col·lectius diversos

1. Proudfoot, J., Guest, D., Carson, J., Dunn, G., & Gray, J. (1997). Effect of cognitive-behavioural training on job-finding among long-term unemployed people. *Lancet*, 350, 96–100
2. Harris, E., Lum, J., Rose, V., Morrow, M., Comino, E., & Harris, M. (2002). Are CBT interventions effective with disadvantaged job-seekers who are long-term unemployed? *Psychology, Health & Medicine*, 7, 401–410.

Nivell comunitari

Els programes actius d'ocupació

- Ajuda en la recerca de feina mitjançant **la previsió dels possibles obstacles i contratemps en la recerca de feina** i el desenvolupament d'estratègies per millorar la capacitat per **fer front** a aquests contratemps
- Formació en **noves habilitats**
- **Evidència de millora en l'estat de salut mental a través del contacte social, el suport social i la generació de sentiments de control i d'autoestima**

A Suècia i Finlàndia no hi ha associació entre taxes d'atur i mortalitat: Lliçons apreses

- Despesa social en programes actius d'ocupació de 190\$ per càpita elimina l'impacte de l'atur sobre els suïcidis

The public health effect of economic crises and alternative policy responses in Europe: an empirical analysis

David Stuckler, Sanjay Basu, Marc Suhrcke, Adam Coutts, Martin McKee

Nivell comunitari

The effectiveness of the JOBS program among the long-term unemployed: a randomized experiment in the Netherlands

VEERLE BRENNINKMEIJER^{1*} and ROLAND W. B. BLONK^{1,2}

¹*Department of Social and Organizational Psychology, Utrecht University, PO Box 80.140, 3508 TC Utrecht, The Netherlands* ²*TNO Quality of Life, Hoofddorp, The Netherlands*

**Corresponding author. E-mail: v.brenninkmeijer@uu.nl*

Programa JOBS

- Objectiu
 - Reduir el malestar psicològic entre les persones aturades
 - Ajudar les persones aturades a trobar nova feina
- Metodologia
 - Basat en l'evidència científica, estructurat i sistemàtic
 - Intervenció grupal
 - Components
 1. Procés actiu d'aprenentatge: Habilitats i coneixements per trobar feina
 2. Habilitats per afrontar les barreres
 3. Suport social del grup i de les persones facilitadores
 4. Poder com a referent de les persones facilitadores

2012

**Unemployed Older
Workers: Many
Experience Challenges
Regaining Employment
and Face Reduced
Retirement Security**

**United States Government
Accountability Office**

Programes d'inserció laboral específics per a persones grans

- Aprendre a presentar les habilitats i experiències a empresaris potencials en una manera que **no ressalti la seva edat, els anys d'experiència i els alts càrrecs ocupats**;
- Desenvolupar respostes d'entrevista per reduir les preocupacions de les empreses per contractar treballadors més grans, ressaltar l'aspecte positiu de buscar feina, la **disposició de treballar per menys salari o per treballar amb un superior més jove**;
- Ajustar l'aspecte físic per **donar bona impressió**
- **Desenvolupar habilitats**, incloent habilitats tecnològiques que les empreses esperen que l'empleat ha de tenir; i
- Ser capaç de **presentar el currículum a través d'Internet**.

Employability among the long-term unemployed: A futile quest or worth the effort?

Jessie Koen ^{a,*}, Ute-Christine Klehe ^b, Annelies E.M. Van Vianen ^a

J. Koen et al. / Journal of Vocational Behavior 82 (2013) 37–48

1. Adaptabilitat

- Capacitat d'afrontament i de cercar oportunitats relacionades amb les pròpies capacitats

2. Capital social

- Habilitats socials i xarxes socials

3. Capital humà

- Experiència, habilitats, coneixements

4. Identitat amb el treball

- Valors i motivació en relació amb el treball

Employability among the long-term unemployed: A futile quest or worth the effort?

Jessie Koen ^{a,*}, Ute-Christine Klehe ^b, Annelies E.M. Van Vianen ^a

J. Koen et al. / Journal of Vocational Behavior 82 (2013) 37–48

- La millora en l'empleabilitat amb major efectivitat per trobar feina que les habilitats operatives de cerca d'ocupació
- Recomanació
 - Utilitzar ambdòs abordatges en reinserció laboral

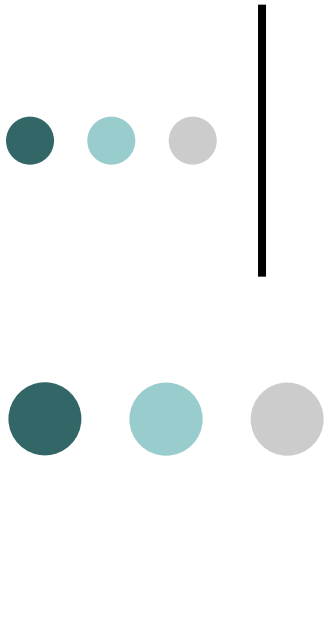
Programa de desenvolupament d'habilitats parentals per a famílies

- Habilitats parentals
- Suport social
- Estrès parental
- Conductes dels infants
- Més impacte en persones de baix nivell d'estudis

Serveis socials

- **Accions específiques per a persones grans** adreçades a reduir l'impacte de les dificultats econòmiques relacionades amb l'atur
- Millorar la **informació** a les famílies sobre els recursos públics
- Reduir l'**estigma** relacionat amb la utilització de serveis socials

Nivell macro

Polítiques públiques

Full de ruta basat en l'evidència,
monitorització i avaluació, incloent
indicadors de salut

Mercat laboral

- Prevenir l'atur de llarga durada
 - Promoure programes actius d'ocupació específics per a persones grans
 - Estimular les persones aturades a participar en programes actius d'ocupació precoçment
 - Finançar parcialment les empreses per a la contractació de persones en atur de llarga durada
 - Finançar parcialment a les empreses per a la formació de treballadors grans en atur de llarga durada
 - Als EROs promoure la reducció d'hores de treball en comptes dels acomiadaments
 - Prohibir la discriminació per raó d'edat en la contractació

Mercat laboral

- Prestacions econòmiques
 - Mantenir les prestacions econòmiques d'atur a les persones en atur de llarga durada
 - Ampliar les prestacions econòmiques d'atur a persones amb treball a temps parcial obligat
- Vigilar i sancionar les situacions d'explotació associades a vulnerabilitat econòmica
- Proporcionar suport a les persones aturades de llarga durada que cerquen feina per part de les administracions públiques
 - Impulsar programes de treball subvencionats amb la col.laboració de l'empresa privada i les ONGs
 - Millorar la connexió de les persones aturades i les seves famílies amb els serveis de suport de les administracions públiques

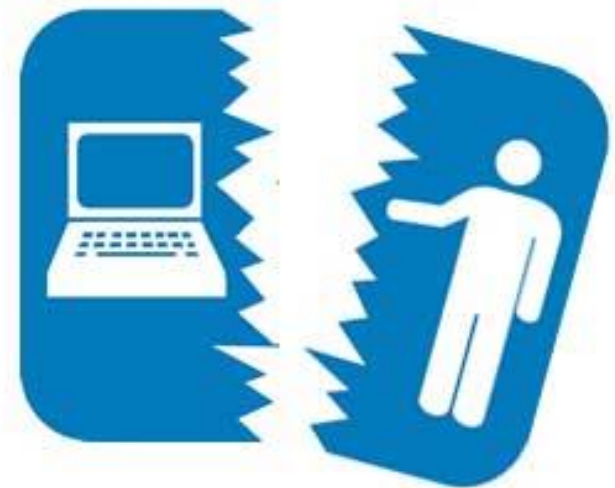

Altres actuacions a nivell macro

- Habitatge
 - Impulsar polítiques per garantir l'habitatge a les persones amb dificultats econòmiques
- Valor socials i culturals
 - Sensibilitzar la societat sobre l'atur entre les persones grans
 - Promoure un canvi cultural en les empreses vers les persones grans
 - Promoure mesures per reduir l'escletxa digital

Atenció a les TICs i les persones grans: Evitar l'exclusió social

- Escletxa digital
- Utilització d'accions complementàries per reduir les desigualtats

En resum

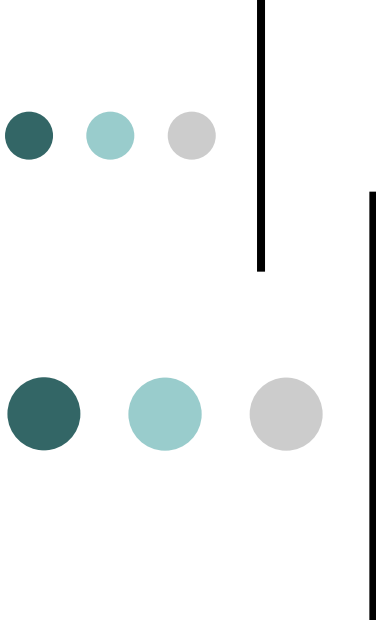
- Dos milions de persones aturades de 45 anys o més
- Quasi un milió més de 2 anys aturada
- Gran impacte sobre la salut pròpia i la de les famílies
- Necessitat d'intervencions a diferents nivells:
 - Evidència, seguiment, avaluació i recerca
 - Inclusió d'indicadors de salut

● ● ●
● ● ●

Posar la salut i el benestar de les
persones i el rendiment de comptes
com a centre de les decisions
polítiques

L'atur dels majors de 45 anys com una qüestió de salut pública

Lucía Artazcoz

Barcelona, 19 de març de 2015

A: Com combatre l'atur dels majors de 45 anys?
Reflexions per a un debat necessari